

ВОЈНОСТРУЧНИ ИНТЕРВИДОВСКИ ЧАСОПИС

ISSN 0354-3323

УДК 355/359 (051) (497.11)

ГОДИНА XXI

БРОЈ 2/2014.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА”

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни уредник

Драгана Марковић

Одговорни уредник

Милорад Станојевић, мајор речних јединица

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Генерал-мајор *Горан Зековић*, председник одбора;

генерал-мајор др *Миодраг Гордић*, заменик председника;

генерал-мајор проф. др *Митар Ковач*; генерал-мајор *Милосав Симовић*;

генерал-мајор *Млађан Нишевић*; генерал-мајор *Војин Јондић*;

бригадни генерал *Предраг Симовић*; пуковник др *Слободан Илић*;

пуковник *Стевица Карапанџин*; пуковник *Миле Јелић*;

пуковник мр *Миливоје Пајовић*; пуковник др *Жељко Гајић*;

пуковник *Звонимир Пешић*; пуковник др *Раде Славковић*;

мајор речних јединица *Милорад Станојевић*, секретар

Ликовно-графички уредник

Мр Небојша Кујунџић

Лектор

Добрила Милетић

Коректор

Слађана Грба

Адреса: Браће Југовића 19, 11000 Београд

e-mail: milorad.stanojevic@mod.gov.rs, novi.glasnik@mod.gov.rs,

телефон: 011/33-49-521; 064/80-80-119

www.noviglasnik.mod.gov.rs

Број 2/2014

Часопис излази тромесечно, рукописи се не враћају.

Претплата и пласман: тел./факс 011/3201-995, факс 011/3241-009

Текући рачун: 840-312849-56, ПИБ 102116082

Позив на број: 92353, број потврде о евидентирању за ПДВ: 135328814

Штампа Војна штампарија Београд, Ресавска 40б

Насловна страна: снимиио: Душан Атлагић

УВОДНИК

Томислав Николић, председник Републике Србије
РУСКО-СРПСКО САВЕЗНИШТВО У ВЕЛИКОМ РАТУ 5

ВОЈНА ТЕОРИЈА И ПРАКСА

Генерал-мајор проф. др *Митар Ковач*
КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КАО ПОЖЕЉНА ОСОБИНА
У ВОЈНОЈ ПРОФЕСИЈИ 7

Др *Биљана Стојковић*
РЕЗУЛТАТИ ПРИМЕНЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 САВЕТА
БЕЗБЕДНОСТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 21

ВИДОВИ, РОДОВИ

Пуковник др *Раде Славковић*,
пуковник *Миле Јелић*,
мајор *Саша Вељковић*
КАРАКТЕРИСТИКЕ САВРЕМЕНИХ ВОЈНИХ ОПЕРАЦИЈА.....41

Пуковник др *Самед Каровић*,
потпуковник сци *Ненад Комазец*
УПРАВЉАЊЕ КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА 57

Пуковник мр *Драган Болић*
ОРИЈЕНТАЦИЈА ПАТРОЛЕ 87

Капетан мр *Александар Кнежевић*
МАЊА УБОЈНА СРЕДСТВА ЗА ЛАКЕ
БОРБЕНЕ АВИОНЕ.....107

Др Себастиан Балаш

АВИОНСКИ ТОПОВИ.....123

СТРАНЕ АРМИЈЕ

Потпуковник Оливер Руане

УПРАВЉАЊЕ КРИЗОМ У МАЛИЈУ 143

ВЕСТИ И НОВОСТИ 155

SUMMARY 161

РУСКО-СРПСКО САВЕЗНИШТВО У ВЕЛИКОМ РАТУ

Томислав Николић

председник Републике Србије

Живот јесте највећа светиња. Али не свакакав, само онај који се не проводи савијајући се под тежином ропских ланаца, само живот у слободи. Зато данас одајемо почаст руским и српским јунацима који су бранили Београд, зато што су својим животима направили међу и бедем између роба и слободног човека.

Историја је од вајкада слала искушења Русији и Србији. Вековима смо пролазили кроз њих, данас такође, а не треба имати пророчанских моћи да би се рекло да ће нас искушавати и будућност.

Да је Србија прихватила аустроугарски ултиматум не би се избегао рат, већ би се његов почетак одложио тек толико да освајачи пронађу неки нови повод, нови изговор. Пристанком би наша земља изгубила и част, и достојанство, и националну самосталност и слободу. И опет би, на крају, било рата. За рат нисмо били спремни, али смо увек спремни да бранимо и част, и достојанство, и националну самосталност и слободу. Упамтили смо те идеале, они су део нашег гена, нашег постојања.

Читамо у историјским књигама како је српска Влада 1914. године донела тешку одлуку и одбила ултиматум. Није та одлука ни тешка, ни лака. Она је, једноставно, једина могућа, јер није била питање избора, већ опстанка.

Вођена разумом и добрим намерама, покушавајући да избегне рат који се одавно наслућивао и који је ултиматумом постао извесност, Русија је пружиала Србији пуну политичку подршку, настојећи да дипломатским путем одврати Аустроугарску од ратног похода на братску земљу са Балкана. Залуд је била сва дипломатија, сваки покушај.

Када је Аустроугарска монархија објавила рат Краљевини Србији, 28. јула 1914. године, а Београд већ сутрадан бомбардован са друге стране Саве, и сама неспремна за војевање, Русија ипак мобилише своје снаге, улази у рат и Србији шаље војнике, финансије, ратни материјал, чак и онај који је и сама увозила или га ни за себе није имала довољно. Била је то неопходна помоћ за одбрану српске престонице, нарочито на њеним рекама.

Српска војска у то време није имала ни речну флотилу, ни обалску артиљерију великог калибра, ни панцирну артиљеријску муницију. То је значило да је Београд најрањивији у нападу са река. Непуних месец дана по објави рата, из Русије у Србију стиже први минско-торпедни одред којим је командовао Василиј Аполонович Григоренко. За њим пристижу одреди Петра Доброва и Јурија Волковицког који је преузео команду над минско-торпедном мисијом руске војске на београдским рекама. Од Шапца до Кладова јуначки су се бориле две руске батерије топова са 40 артиљераца и четири официра са аустроугарским бродовима на Сави и Дунаву, као да се боре на Неви, Вол-

ги, Дону. Како су пристизали, готово сви представници Руске војне мисије слали су српској Одбрани Београда, тако да је почетак и крај ратовања руских морнара, инжењера и артиљераца у Србији тесно повезан са београдским борбама из 1915. године. Бранећи наш Београд 1915. године, херојски су положили своје животе. Данас почивају у заједничкој гробници „Руске славе” на београдском Новом гробљу.

То је она битка коју су на рекама водила руска браћа, а која је своју узвишеност и пиједестал вечне славе добила у речима и делима двојице српских официра.

Први од њих је командант Градског одсека мајор Јоксим Гајић коме је предато писмо аустроугарског генерала Фердинанда фон Гоглија, адресовано на команданта Одбране Београда генерала Михајла Живковића. Писмо је гласило: „Данас до шест часова поподне имате ми предати Београдску тврђаву да је не бих даље рушио; у знак предаје, уместо српске заставе, истакните бео барјак. А Ви са вашим штабом бићете примљени на земунском пристаништу и у знак почаста оставићу Вам сабљу. Генерал Гоглија.”

Када га је прочитао, мајор Гајић је одмах наредио припрему топова за дејство, а ађутанту да уместо једне српске заставе, која се вијорила на бедемима Београдске тврђаве, одмах истакне три. Двадесет минута касније наредио је дејство артиљерије по аустроугарским мониторима укотвљеним у земунском пристаништу који су том приликом запаљени.

Други је мајор Драгутин Гавриловић који се обратио српском пуку који је на копну бранио наш град: „Војници, тачно у 15 часова непријатеља треба разорити вашим силним јуришем, разнети вашим бомбама и бајонетима. Образ Београда, наше престонице, мора да буде светао! Војници, јунаци, врховна команда избрисала је наш пук из бројног стања. Наш пук је жртвован за част Београда и отаџбине. Ви немате, дакле, да се бринете за животе ваше. Они више не постоје. Зато напред у славу! За краља и отаџбину! Живео краљ, ЖИВЕО БЕОГРАД!”

До краја Великог рата, од цивилних и ратних бродова, Русија је формирала речну флоту чији је главни задатак био да дотура војну помоћ Србији. Ову руску експедицију, поред бродова, чинили су и обална и противавионска артиљерија која је обезбеђивала проток конвоја за дотурање помоћи. У тој мисији, у ратним годинама, своје животе за слободу Србије положило је преко 1500 руских војника.

Заједнички споменик руским и српским војницима, браћи у слави и победи, јунацима који су бранили наш град, и током епопеје Великог рата помагали отпор српске војске, симбол је заједничке жртве, вечите захвалности Београђана и целе Србије. Он занавек говори о поносу на нашу заједничку славну историју, на наше заједничке јуначке претке, на пријатељство, братство руског и српског народа, запечаћено заједничком борбом за слободу.

Извод из говора председника Републике Србије поводом свечаног откривања споменикана на Калемегдану, руским и српским војницима погинулим у Одбрани Београда у Великом рату.

